

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ВТРУЧАННЯ У ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

ефективне функціонування адвокатури як недержавного інституту не можливе без чітко встановленої системи гарантій її діяльності. в основних положеннях про роль адвокатів, прийнятих ХІІ конгресом ООН по запобіганню злочинам у квітні 2010 р., зазначено, що адвокат повинен мати кримінальний і цивільний імунітет від переслідувань за заяви, що стосуються справи, а уряди мають забезпечити їм можливість здійснювати їх професійні обов'язки без залякування, перешкод, завдання турботи і недоречного втручання.

Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992р.у статті 10 передбачав такі гарантії діяльності адвокатури як заборона втручання в адвокатську діяльність, вимагання від адвоката, його помічника, посадових осіб і технічних працівників адвокатських об'єднань відомостей, що становлять адвокатську таємницю; заборона втручання у приватне спілкування адвокатів з клієнтом; гарантування рівності прав з іншими учасниками процесу.

Нині діючий Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» від 5 липня 2012р. у статті 23 розширив цей перелік такими гарантіями як заборона проведення огляду, розголошення, вилучення чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності; заборона залучати адвоката до конфіденційного співробітництва під час проведення оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, якщо таке співробітництво буде пов'язане або може призвести до розкриття адвокатської таємниці; заборонається притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом тощо.

Гарантією діяльності адвоката також слід вважати передбачену статтями 397 – 400 кримінального кодексу України відповідальність за будь-який незаконний вплив у діяльність захисника чи

представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

так, стаття 397 кримінального кодексу України передбачає відповідальність за втручання у діяльність адвоката. Під втручанням слід розуміти створення перепон для здійснення правомірної діяльності захисника чи представника особи з надання правової допомоги шляхом застосування психічного чи фізичного насильства, підкупу, безпідставної відмови у наданні таким особам необхідних для виконання ними своїх повноважень документів чи іншої інформації, неправомірне позбавлення зазначених осіб права захищати особу чи представляти її інтереси в суді або у будь-який інший спосіб. кваліфікуючою ознакою цього злочину є вчинення його службовою особою з використанням свого службового становища.

у диспозиції статті 398 кримінального кодексу України говориться про погрозу вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна щодо захисника чи представника особи, а також щодо їх близьких родичів у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Заподіяння захиснику чи представнику особи або їх близьким родичам у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги, легких, середньої тяжкості, а також тяжких тілесних ушкоджень охоплюється відповідно частинами 2 і 3 статті 398 кримінального кодексу України. варто зазначити, що погроза має бути конкретною і реальною. реальність погрози визначається достатністю підстав побоюватися її виконання, які у кожному випадку є різними. При визначенні реальності погрози значення має з'ясування форми, характеру, місця, часу, обстановки її висловлення.

відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна, що належить захиснику чи представнику особи або їх близьким родичам, у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги передбачена статтею 399 кримінального кодексу України. кваліфікуючими ознаками даної статті є ті самі дії, вчинені шляхом підпалу, вибуху або іншим загально небезпечним способом, або якщо вони заподіяли шкоду в особливо великих розмірах, а також якщо ці дії спричинили загибель людей, завдали їм тяжких тілесних ушкоджень чи призвели до настання інших тяжких наслідків.

стаття 400 кримінального кодексу України передбачає відповідальність за посягання на життя захисника чи представника, або їх близьких родичів у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. варто зазначити, що під посяганням слід розуміти вбивство або замах на вбивство адвоката, або його близьких родичів.

таким чином можна зробити загальний висновок про те, що кримінальна відповідальність за незаконне втручання в діяльність адвоката є необхідним засобом охорони професійних прав адвокатів від зазначених вище злочинів та дозволяє їм здійснювати незалежний і неупереджений захист потерпілих, підозрюваних, обвинувачуваних, а також представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у суді.